



EL FUTUR DE LA ZONA, EN PERILL

## El 'bayud' envaeix el Palmerar

La presència a Elx de cinc-cents palmeres datileres procedents de Tunísia, la majoria de les quals estan afectades per una malaltia anomenada «bayud» i que poden posar en perill la resta d'espècies del palmerar il·licità, ha desfermat una nova polèmica sobre la protecció de la palmera com a espècie genuïna.

Pedro J. Navarro

La denúncia de la importació de les palmeres africanes malaltes, ja va llançar dies passats el promotor de l'Associació de Cultivadors de Palmeres Datileres d'Elx, Ambrosi Agulló Segarra. Aquesta associació tenia constància que alguns vivers il·licitans han comprat aquestes palmeres pel preu tan baix que arriben a tenir al mercat. Si bé dels cinc-cents exemplars detectats en el Baix Vinalopó no tots necessàriament han de patir la malaltia del *bayud*, el setanta-cinc per cent estan infectades d'un fong intern, conegut científicament com a *cepa de fusarium*.

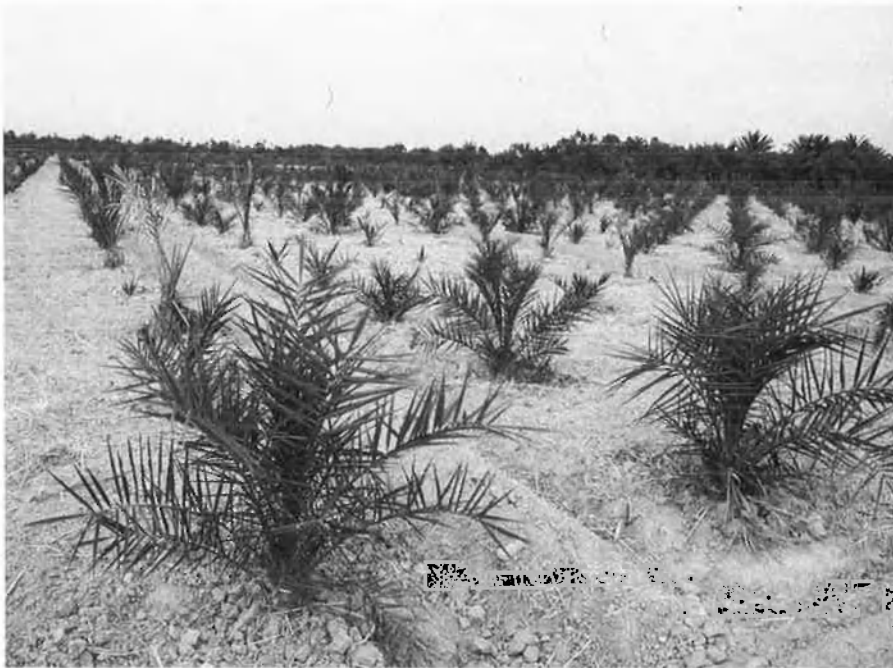
«El risc per al palmerar d'Elx és molt greu, cas que se'n planten alguns en els horts del terme municipal», indica Ambrosi Agulló. Aquest enginyer tècnic agrícola, propietari d'un viver, va assenyalar que la malaltia ha assolat àmplies zones dels palmerars del litoral costaner de països del Magrib. Els cultivadors il·licitans van detectar per primera vegada la importació de palmeres malaltes procedents de Tunísia i Algèria, el juny de l'any passat. Un barco carregat de centenars d'exemplars, de tres a cinc metres d'alçada, va arribar al port de València i les palmeres van ser destinades, entre altres punts de venda, a dos vivers de les terres d'Alacant. Al port d'Alacant aleshores es cotitzaven

a unes 18.000 pessetes cada una, mentre que els viveristes paguen als agricultors un preu mitjà de 25.000 pessetes.

La raó d'aquestes diferències està en els baixos costos dels arrancaments en aquests països. Àmplies quadrilles d'homes es dediquen a l'arrancada en les costes de Tunísia i Algèria, i cobren un jornal diari de 200 pessetes, segons les dades que té l'associació il·licitana.

### Sense control sanitari

Els comerciants africans que canalitzen aquests exemplars cap a l'estat espanyol aleshores van decidir enviar els barcos carregats de palmeres a



PACO UCLÉS

La polèmica de la protecció de la palmera com a espècie genuïna ja està encetada.

Marsella, on són traslladades en camions que passen les fronteres espanyoles i arriben fins als vivers que compren els exemplars. Això es va produir arran de l'exigència dels controls fitosanitaris al port de València, requisit indispensable per a poder seguir els tràmits legals en la comercialització d'aquestes plantes. Fa uns mesos, les autoritats sanitàries van impedir el descarregament de desenes de palmeres malaltes procedents del Magrib.

El cultivadors d'Elx s'han mostrat preocupats per aquest fenomen que s'ha donat els darrers mesos. Al lògic interès comercial, s'hi afegeix l'ecològic, de protecció del palmerar il·licità, «perquè no és alarmista afirmar que si aquestes palmeres malaltes aconsegueixen transmetre la infecció del *bayud* als horts del Baix Vinalopó, es pot posar en perill el futur d'aquesta zona», asseguren els cultivadors.

### Mort de palmeres

Junt amb l'alarmant informe de l'esmentada importació de palmeres malaltes, els cultivadors, organitzats de fa poc en una associació han ofert també una xifra increïble de les palmeres que moren cada any en el terme municipal d'Elx: 50.000 exemplars. L'explicació que donen al respecte col·loca en el punt de mira els agricultors del Camp d'Elx, veritables artífexs de la conservació de les palmeres en les últimes dècades, segons els cultivadors.

Els representants d'aquest col·lectiu consideren que els agricultors han

tret rendibilitat a la palmera al llarg d'aquest segle, però davant els problemes continus per part de l'administració, els camperols arranquen qualsevol brot de palmera que apareix als seus horts, perquè consideren que el conreu d'aquesta planta ja no és rendible. Els cultivadors, això no obstant, presenten dades gens menyspreables d'una explotació agrícola de palmeres.

Fa quatre anys es va comprar una zona de saladar de tres hectàrees i mitja per dos milions i mig de pessetes. Després de realitzar un drenatge profund en aquestes terres i plantar-hi 5.500 palmeres, l'actual propietari ha rebutjat ofertes de més de 20 milions de pessetes. Aquest és l'exemple que argumenten els cultivadors per a demostrar la rendibilitat que pot oferir l'explotació agrícola. Els agricultors d'Elx, això no obstant, han preferit orientar les seues explotacions cap al magraner i el cotó, malgrat que la limitació de la rendibilitat està fent efecte de manera progressiva en una bona part del col·lectiu d'agricultors del Baix Vinalopó.

### Els cultivadors s'organitzen

L'origen perquè s'hagen conegut aquestes dades es remunta a la polèmica que mantenen els últims dos anys els cultivadors i els vivers de palmeres amb els responsables de l'Ajuntament d'Elx. El 9 de maig de 1986 el consell va dictar la llei que regula la tutela del palmerar d'Elx, i va posar

fi, almenys si no de fet, sí de dret, a un període d'indefinició existent en tot el terme municipal sobre la legalitat o no de les arrancades d'exemplars per a la seua posterior comercialització.

El passat 12 de març, més d'un centenar de cultivadors es van constituir en associació i presentaren davant l'Ajuntament d'Elx una sèrie de reivindicacions encaminades, segons ells, a una vertadera tutela i conservació del palmerar il·licità, que consideren patrimoni del poble durant segles.

La comercialització dels dàtils i les palmes, fins a l'obtenció d'un succedani del cafè produït pels ossos del dàtil, va donar pas a l'ornamentació de les mateixes palmeres. És per això que els cultivadors defensen el fet que cal oferir una rendibilitat econòmica als agricultors perquè protegeixen, de totes totes, el palmerar. «No és més ecologista qui diu que no es toque cap palmera, sinó els que les planten i les mimen continuament», afirmen.

Els cultivadors uneixen els plantejaments comercials amb els purament ecològics, i es remunten als últims anys de la història del palmerar. Des que fa quinze anys van començar a comercialitzar-se les palmeres, s'han renovat molts horts d'algunes pedanies il·licitanes. Els agricultors sol·licitaven un permís d'ICONA, els guardes forestals del qual revisaven i controlaven els arrancaments, amb la finalitat que, per cada exemplar extret de la terra, se'n plantara un altre.

Actualment, això no obstant, les restriccions a les arrancades al terme municipal d'Elx ha provocat que molts viveristes traslladen les seues explotacions a localitats pròximes a Elx, especialment a la comarca de la Vega Baixa.

En aquests moments, uns 130.000 exemplars es troben en plena fase de creixement, gràcies a l'interès comercial d'aquests agricultors i viveristes. Aquestes xifres són clarament significatives si considerem que el palmerar d'Elx ha envellit i té unes 500.000 palmeres. Àmplies zones de saladars del terme municipal s'han convertit els últims anys en àmplies plantacions de palmeres, seguint el sistema d'explotació d'Israel, explotacions guanyades al desert en les experiències col·lectives denominades *kibutz*. La rendibilitat està assegurada, malgrat que, perquè es decideixen finalment els agricultors per aquesta alternativa, han de canviar els plantejaments que defensen actualment els responsables de l'Ajuntament d'Elx. □